

Gevleugelde woorden / Geflügelte Worte / Winged Words

„Sententiae“ aus Goethes „Faust“

Rembrandt – „Faust“

Bronnen

- Nederlands: Goethe, Faust, Wereldbibliotheek Amsterdam (vertaling Faust I door Van Scheltema, Faust II door Van Suchtelen)
- Duits: Goethe, Faust (herausgegeben und kommentiert von Erich Trunz, Verlag C. H. Beck München)
- English: Goethe, Faust, Part One, A new translation by David Luke, Oxford World's Classics

317 (proloog in de hemel)

Hij dwaalt, de mens, zolang hij streeft.

Es irrt der Mensch, solange er strebt.

Man errs, till he has ceased to strive.

328–329 (proloog in de hemel)

Een goed mens is in zijn duister streven, zich altijd toch de rechte weg bewust.

Een waar mens weet, ook in zijn blind verlangen, het onderscheid wel tussen kwaad en goed.

Ein guter Mensch in seinem dunklen Drange.

Ist sich der rechten Weges wohl bewusst.

A good man, in his dark, bewildered stress,

Well knows the path from which he should not stray.

358–359 (Faust I Nacht)

Daar sta ik nu, ik arme dwaas en ben nog even wijs als vroeger.

Origineel: Da steh' ich nun, ich armer Tor! / Und bin so klug als wie zuvor.

And so I sit, poor silly man, No wiser than when I began.

512 (Faust I Nacht)

Je lijkt op de geest, die je begrijpt.

Gij evenaart de geest die gij begrijpt.

Origineel: Du gleichst dem Geist, den du begreifst.

You match the spirit you can comprehend.

534 (Faust I Nacht)

Als jullie dat niet aanvoelen, zullen jullie 't nooit snappen al doen jullie nog zo je best.

Origineel: Wenn ihr's nicht gefült, ihr werdet's nichts erjagen.

(niet goed vertaald in de Engelse uitgave)

558 Vita brevis, ars longa (Hippokrates)

Ach God! De kunst is lang, En kort is ons leven.

Origineel: Ach Gott! Die Kunst ist lang, Und kurz ist unser Leben.

Alas, our life is short, And art is long.

683 Wat gij van uwe vaders geërfd hebt, verwerf het om het te bezitten.

Origineel: Was du ererbt von deinen Vätern hast, erwirb es um es zu besitzen.

Bron: Faust I (1801)

What we are bourn with, we must make our own.

766 't Geloof ziet liefst naar wonderen en schijn.

Het wonder is 't liefste kind van 't geloof.

Origineel: Das Wunder ist des Glaubens liebstes Kind.

784 Weer welt de traan, de aarde heeft mij weder.

„Die Träne quillt, die Erde hat mich wieder.“ – Vers 784 / Faust

Now my tears flow, I love the earth once more!

844 De hand die 's zaterdags de bezem hanteert, Zal u 's zondags het prettigst strelen.

„Die Hand, die samstags ihren Besen führt, // Wird sonntags dich am besten karessieren (liebkosen).“ – Vers 844 f. / Erster (Schüler)

A hand that holds a broom on Saturday Makes better love the rest of the weekend!

857 Alleen die geven kan is vrolijk.

Origineel: Nur die ist froh, der geben mag.

Happy who gives to one in need.

940 Hier ben ik mens, hier mag ik 't zijn.

„Hier bin ich Mensch, hier darf ich's sein!“ – Vers 940 / Faust

Here I am human, here it's allowed!

1066-1067 Wat men niet weet is wat men nodig heeft, 't Gekende kan men niet gebruiken.

„Was man nicht weiß, das eben brauchte man, // Und was man weiß, kann man nicht brauchen.“ – Vers 1064 ff.

The very thing one needs one does not know, And what one knows is needless information.

1112 Twee zielen, ach! Wonen in mijn borst, de ene wil zich van de andre scheiden.

„Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust, // Die eine will sich von der andern trennen.“ – Vers 1112 f. / Faust

In me there are two souls, alas, and their Division tears my life in two.

1237 In het begin was er de daad.

„Im Anfang war die Tat!“ – Vers 1237 / Faust

In the beginning was the Deed!

„Das also war des Pudels Kern!“ – Vers 1323 / Faust

So that was the quintessence of the cur!

„(Ich bin) Ein Teil von jener Kraft, // Die stets das Böse will und stets das Gute schafft.“ – Vers 1336 / Mephistopheles

Part of that power which would do evil constantly, and constantly does good.

1338 Alles wat ontstaat, is waard dat het te gronde gaat.

Origineel: Alles was entsteht, Ist wert, dass es zugrunde geht.

For all things that exist deserve to perish.

1546 Ik ben te oud om alleen maar te spelen, Te jong om zonder wensen te zijn.

„In jedem Kleide werd ich wohl die Pein // Des engen Erdelebens fühlen. // Ich bin zu alt, um nur zu spielen, // Zu jung, um ohne Wunsch zu sein.“ – Vers 1544 ff. / Faust

I'm still too young to lack desires, Not young enough now for mere play.

1675 Wat kun jij, arme duivel, nu eigenlijk geven?

Origineel: Was willst du, armer Teufel, geben?

Bron: Faust I (1801)

Poor devil! What can you offer to me?

1700 Blijf nog wat, je bent zo mooi.

„Werd ich zum Augenblicke sagen: // Verweile doch! Du bist so schön! // Dann magst du mich in Fesseln schlagen, // dann will ich gern zugrunde gehn!“ – Vers 1700 ff. / Faust

If ever to the moment I shall say: Beautiful moment, do not pass away!

2038 Grauw, waarde vriend, is alle theorie, En groen de gouden boom des levens.

„Grau, teurer Freund, ist alle Theorie // Und grün des Lebens goldner Baum.“ – 2038 f. / Mephistopheles

My friend, all theory is grey, and green the golden tree of life.

2603 Gij zult met deze drank van binnen, elk meisje als 'n Helena beminnen.
Origineel: Du siehst, mit diesem Trank im Leibe, Bald Helenen in jedem.
With that elixir coursing through him, Soon any woman will be Helen to him.

2693 Wat een overvloed in deze armoede, wat een zaligheid in deze kerker.
Origineel: In dieser Armut, welche Fülle! In diesem Kerker, welche Seligkeit.
What riches in this poverty, what happiness in this imprisonment!

2802 Alles immers dorst naar goud en hangt aan goud. Ach wij armen.
„Nach Golde drängt, // Am Golde hängt // Doch alles. Ach wir Armen!“ –
Vers 2802 ff. / Margarete
Gold's all they care
About, gold's wanted everywhere;
For us poor folk there's none to spare.

2836 De kerk kan altijd heel veel verdragen, Ze heeft hele landen opgevreten, en toch nog nooit te veel gegeten;
Origineel: Die Kirche hat einen guten Magen,
Hat ganze Länder aufgeessen
Und doch noch nie sich übergessen.

The church can digest all manner of meat,
It's never been known to over-eat
Although it has gulped whole empires down.

3096 Ja, uit het oog, uit het hart
„Ja, aus den Augen, aus dem Sinn!“ – Garten 3096
Yes, out of sight out of mind it will be!

3189 Laat deze handdruk je zeggen wat ik niet onder woorden kan brengen.
Origineel: Lass diesen Händedruck dir sa gen, was unaussprechlich ist.
Oh, let my eyes, my hands on your hands tell you what no word can say.

„O wär ich nie geboren!“ – Vers 4596 / Faust